

DATAKWALITEIT IN DE NEDERLANDSE VERZEKERINGSSECTOR

Deel 1 - door Rob van Gerven en Auke Jan Hulsker, Augustus 2016

DE GAP VOOR SOLVENCY II
EN HOE DEZE OP TE LOSSEN

INLEIDING

Het is zover. Solvency II is sinds 1 januari van kracht. Voor veel verzekeraars is het een reis met veel horten en stoten geweest. Verzekeraars zijn nu in staat te rapporteren over Solvency II. Betekent dit dat verzekeraars nu klaar zijn voor Solvency II? Nee. Er moet nog veel werk verzet worden. Verzekeraars zijn weliswaar in staat om de eerste rapportages voor Solvency II te maken, maar de kwaliteit van de aangeleverde data is bij het merendeel van de Nederlandse verzekeraars nog lang niet aantoonbaar op orde.

DNB weet dat ook en heeft daarom datakwaliteit als thema van toezicht voor 2016 bestempeld. Bij enkele Nederlandse verzekeraars voert DNB dit jaar een thema onderzoek uit. Ook de accountant besteedt bij de controle op de day1 rapportage veel aandacht aan het onderwerp datakwaliteit, al is de controle voor day1 nog beperkt tot opzet en bestaan. De werking van de beheersmaatregelen zal naar verwachting volgend jaar gecontroleerd worden.

DATAKwaliteit MOETEN EN DATAKwaliteit WILLEN

Data is een belangrijk asset van iedere verzekeraar. Goede kwaliteit van de data is iets wat iedere verzekeraar wil hebben: voor besluitvorming, voor commerciële doeleinden, voor inzicht in rendement en risico en ook voor operationele doeleinden.

Veel verzekeraars zullen zich in eerste instantie gaan richten op het voldoen aan de externe eisen vanuit Solvency II op het gebied van datakwaliteit, omdat dit nu eenmaal moet. Maar wat zijn eigenlijk de eisen die Solvency II stelt aan de kwaliteit van de data? Hoe de kwaliteit van de data binnen de organisatie te meten en wat zijn de normen? Hoe de kwaliteit van extern aangeleverde data te borgen, zoals van volmachten of custodians? Hoe de datakwaliteit aantoonbaar te maken en wie is binnen de organisatie eigenlijk verantwoordelijk voor de data? De datakwaliteit is toch al geborgd vanuit het jaarrekeningtraject, wat mist er dan nog?

Uit onderzoek uitgevoerd door Sofia consulting bij 25 verzekeraars blijkt dat Nederlandse verzekeraars vaak met dezelfde vragen worstelen.

Dit artikel is het eerste deel van een tweeluik waarin wordt stilgestaan bij de eisen vanuit de regelgeving en de op te lossen gap. In het tweede deel wordt beschreven hoe verzekeraars op pragmatische wijze met de bewezen aanpak van Sofia consulting kunnen voldoen aan de eisen op het gebied van datakwaliteit.

EXTERNE EISEN DATAKwaliteit

SOLVENCY II REGELGEVING

De eerste uitdaging bij het voldoen aan de datakwaliteit eisen vanuit Solvency II is dat de eisen heel high-level en niet concreet beschreven zijn. In de Solvency II richtlijn belanden we aan bij artikel 82 en 86:

“Artikel 82:

verzekerings- en herverzekeringsondernemingen beschikken over interne processen en procedures om de adequaatheid, volledigheid en juistheid te waarborgen van de gegevens waarvan gebruik wordt gemaakt bij de berekening van hun technische voorzieningen.”

“Artikel 86 lid 1f:

Er wordt vastgesteld dat de normen waaraan moet worden voldaan om de adequaatheid, volledigheid en juistheid te waarborgen van de gegevens die bij de berekening van technische voorzieningen worden gebruikt, alsmede de specifieke omstandigheden waarin benaderingen, met inbegrip van geval-per-geval methoden voor de berekening van de beste schatting, als bedoeld in artikel 82 gepast zijn”

In de gedelegeerde verordening wordt vervolgens high-level aangegeven wat verstaan wordt onder adequaat, volledig en juist.

EXTERNE EISEN DATAKWALITEIT

AGREED UPON PROCEDURES (AUP) SOLVENCY II DAY1 RAPPORTAGE

De agreed upon procedures (AUP) op de Solvency II day1 rapportage geven al wat meer houvast in de vorm van enkele bepalingen in het hoofdstuk data/IT. In deze bepalingen neemt de accountant in feite een voorschot op hoe de datakwaliteit aantoonbaar gemaakt dient te worden.

Gij zult namelijk voor de Solvency II day1 rapportage:

- › Een data policy te hebben opgesteld waarin onder andere de organisatie en processen ten aanzien van de datakwaliteit zijn opgenomen
- › Een data directory te hebben opgesteld voor de gebruikte data-elementen en systemen
- › De datakwaliteit van de relevante data-elementen in de bronsystemen te hebben vastgesteld en eventuele gebreken in de datakwaliteit te hebben hersteld
- › Data flows van bronsystemen tot en met de rapportage te hebben beschreven
- › Te hebben vastgesteld dat ITGC controles bestaan rondom de bij data en modellen betrokken IT en eindgebruikers applicaties, zoals Excel
- › Te hebben vastgesteld dat interne controles en ITGC's in opzet, bestaan en werking door de interne audit functie zijn beoordeeld

Daarnaast wordt in ieder van de hoofdstukken van de AUP waarin de specifieke onderwerpen worden behandeld (Balans, Eigen vermogen, Belastingen, etc) in 34 aanvullende bepalingen de aantoonbaarheid van de juistheid en volledigheid van de data getoetst.

THEMA ONDERZOEK DATAKWALITEIT DNB

Bij verschillende verzekeraars voert DNB dit jaar een thema onderzoek datakwaliteit uit.

DATAKWALITEIT BELEID

In het thema onderzoek maakt DNB, ten opzichte van de AUP, al meer concreet wat de eisen zijn. Zo wordt bijvoorbeeld concreet aangegeven wat in het datakwaliteit beleid moet komen te staan. Interessant hierbij is dat er een data governance framework dient te bestaan en beschreven rondom datakwaliteit.

DATA, PROCESSEN EN BEHEERSMAATREGELEN

Ten aanzien van de dataflow charts is het van belang dat deze een beschrijving geven van de end-to-end dataflow vanaf het moment dat de data geboren wordt in de organisatie tot en met de rapportage.

Transformaties, verrijkingen en bewerkingen die onderweg op de data plaatsvinden dienen beschreven te zijn. Hierbij dient tevens een risico-analyse te hebben plaatsgevonden en dient de opzet, bestaan en werking van beheersmaatregelen aangetoond te zijn. Op de verschillende koppelvlakken (externe en in principe ook interne) waar sprake is van data overdracht dienen gedocumenteerde afspraken te bestaan.

Het documenteren van de verschillende aspecten van datakwaliteit, zoals data flow charts, risico analyse e.d., is geen eenmalige activiteit. Permanent moet de documentatie actueel zijn.

GENERAL IT CONTROLS EN APPLICATION CONTROLS

Het IT landschap voor Solvency II dient op gestructureerde wijze beschreven te zijn met voldoende mate van detail. De opzet, bestaan en werking van de general IT en application controls dient aangetoond te worden. Van alle gebruikte applicaties dient adequaat wijzigings- en versiebeheer te zijn.

DATA CONTROLLING

Datakwaliteit is geen eenmalige exercitie. Het dient geborgd te zijn in de organisatie. DNB verwacht dat verzekeraars aan kunnen tonen op welke wijze datakwaliteit een continue proces is dat verankerd is in de organisatie. Er dienen KPI's en KRI's geformuleerd te zijn en er dienen dashboards en tooling aanwezig te zijn waarmee de datakwaliteit gemeten en gerapporteerd kan worden. De geformuleerde key controls rondom datakwaliteit dienen periodiek getest te worden waarbij de resultaten periodiek door de interne en externe auditor beoordeeld worden.

GAPS IN DE HUIDIGE SITUATIE

De kwaliteit van de data wordt al deels aangetoond middels maatregelen deel uitmakende van het reguliere jaarrekening traject. De vraag is dan ook, wat mist er nog?

Sofia consulting heeft onderzoek gedaan bij 25 verzekeraars in Nederland. Onderstaand figuur geeft over de linie de gaps weer bij de gemiddelde verzekeraar.

De conclusie luidt dat er nog veel werk te doen is. Verzekeraars dienen er tevens rekening mee te houden dat bij de day1 rapportage accountant alleen naar de opzet en het bestaan van de beheersmaatregelen heeft gekeken. Volgend jaar zal tevens de werking getoetst worden.

Ook zijn de te rapporteren data-elementen in de annual QRT's veel talrijker dan de day 1 QRT's (ongeveer 5x zo veel) en zijn vaak ook uit andere bronnen afkomstig. Om audit kosten als gevolg van tekort schietende aantoonbaarheid te voorkomen - want dan moet de accountant meer eigen waarnemingen doen - is het van belang de gaps dit jaar nog zoveel mogelijk op te lossen.

AANPAK DATAKWALITEIT

De nadruk zal in het tweede halfjaar van 2016 voor veel verzekeraars liggen op de voorbereiding van de annual QRTs.

Er zal dus beperkte tijd overblijven voor het oplossen van de gaps met betrekking tot datakwaliteit.

Daarnaast blijft het de vraag hoe ver moet je gaan in het aantoonbaar maken van de datakwaliteit en wat wil je met datakwaliteit bereiken? Veel verzekeraars worstelen met deze vragen.

Sofia consulting heeft in samenwerking met andere consultants een aanpak ontwikkeld waarmee datakwaliteit over de gehele keten op een pragmatische wijze aantoonbaar gemaakt kan worden.

Deze aanpak is met DNB besproken en bij verschillende verzekeraars ingevoerd.

De aanpak leidt tot het voldoen aan de externe eisen gesteld aan datakwaliteit en is tevens toepasbaar voor het realiseren van interne doelstellingen op het gebied van datakwaliteit, bijvoorbeeld voor het verhogen van de kwaliteit van de management informatie, het verbeteren van inzicht in rendement en risico of het beter kunnen spotten van commerciële opportuniteiten.

In deel twee van dit artikel dat binnenkort verschijnt zullen wij ingaan op deze aanpak.

OVER DE AUTEURS

AUKE JAN HULSKER

Auke Jan Hulsker is oprichter van Sofia en als consultant of projectmanager betrokken bij een groot aantal verandertrajecten op het gebied van risk en reporting voor financiële instellingen. Auke Jan heeft een brede visie hoe financiële instellingen om kunnen gaan met de uitdagingen bij het rapporteren van de groeiende hoeveelheid interne en externe informatie. Zijn kracht zit in het implementeren van de visie in praktische en werkbare oplossingen. Hierbij vervult Auke Jan vaak de brugfunctie tussen Finance, Risk en ICT. Auke Jan deelt zijn kennis middels het publiceren van artikelen en spreken op seminars.

ROB VAN GERVEN

Rob van Gerven is sinds 2005 directeur van Praktisch (Risico) Management B.V.. Hij is een ervaren en gedreven manager, die in staat is om nieuwe vraagstukken snel te doorgronden en om te zetten in praktisch werkbare oplossingen. Rob heeft 40 jaar ervaring in bankieren, verzekeren, vermogensbeheer, treasury en financieel management en ruim 15 jaar in operational risk management en Enterprise Risk Management.

OVER SOFIA CONSULTING

Sofia consulting is een netwerkorganisatie bestaande uit een groot aantal zelfstandig adviseurs, allen gespecialiseerd in het adviseren en begeleiden van financiële instellingen in de ontwikkeling van Finance en Risk.

De consultants van Sofia ontwikkelen proposities, wisselen best-practices uit en publiceren regelmatig over de nieuwste ontwikkelingen.

Sofia consulting onderscheidt zich van andere adviesbureaus door de grote mate van specialisatie, ervaring en het netwerk business model. Door dit model gaat geen geld en tijd verloren aan onnodige overhead.

Tegelijkertijd zijn de consultants door de nauwe samenwerking op de hoogte van de laatste trends en beschikken over kennis en ervaring om de nieuwste oplossingen te implementeren tegen een concurrerende prijs.

Voor Nederlandse financiële instellingen willen wij dé vertrouwde en onafhankelijk adviseur zijn die innovaties brengt en praktische oplossingen biedt voor actuele thema's binnen Finance en Risk.

Voor zelfstandig professionals werkzaam in de Nederlandse financiële sector op het gebied van Finance, Risk en Information Management zijn wij hét platform voor kennisdeling, ontwikkeling en ondernemerschap.

